

Appell

www.folkehjelp.no
Nr. 3, 2011

TV-aksjonen 2011:
**Årets viktigste
søndagstur**

**Velkommen som ny
generalsekretær!**

**Til minne om
Hanne Fjalestad**

**Landsby på
flyttefot i Laos**

Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 3, 2011. Årgang 71

Tidligere *Melding, Helse, Helse
Miljø Trivsel, Norsk Folkehjelp og
Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:

Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:

Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, Oslo

Telefon: 22 03 77 00

Faks: 22 20 08 70

Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Torunn Aaslund

E-post: taa@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:

Øystein Sassebo Bryhni, Sissel Rasmussen, Tine Solberg Johansen, Erik Solheim, Anne-Grete Strøm-Erichsen, Ingrid Rostad, Lena Fiske, Sissel Fantoft, Eivor Eriksen, Ivar Christiansen, Inger Sandberg, Kristine Lindberg, Aina Østreng, Werner Anderson, Torgeir Haugaard/Forsvarets mediesenter og Berit Roald, Scanpix/Statsministerens kontor.

Grafisk utforming: Heydays

Trykk: Aktietrykkeriet a.s, Fetsund

Opplag dette nummer: 36 000

ISSN 0804-7758

Annonsekontakt:

Arild Halsne, tlf.: 915 90 578

E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 7. sept.

Signerte artikler gir ikke
nødvendigvis uttrykk for Norsk
Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt
oss på telefon 22 03 77 00, eller
besøk oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

Fagpressen

Foto NRK

Foto Reuters

Foto Øystein Sassebo Bryhni

Innhold

AKTUELT

- 4 I år går inntektene fra TV-aksjonen til Norsk Folkehjelps mineryddingsarbeid.
- 6 Uredd og utålmodig – Norsk Folkehjelps nye generalsekretær, Liv Tørres.
- 10 Hanne Fjalestad fra Norsk Folkehjelp Hadeland, ble et av ofrene på Utøya.
- 12 Justisminister Knut Storberget besøkte Norsk Folkehjelps landsmøte.

VIS SOLIDARITET

- 16 Sult på Afrikas horn: Tørkekrisen i Somalia er den verste på 60 år.

FOLK FORANDER VERDEN

- 18 Minneplaten «Mitt lille land» er her. Inntektene går til Utøya, Norsk Folkehjelp og Amnesty.

TEMA: VI RYDDER FOR LIVET!

- 26 Libanon: Abir Asaad er kvinnelig minerydder.
- 30 Vietnam: Fotballglade barn lærer å passe seg for miner.
- 32 Guinea-Bissau blir minefritt før året er omme. Da kan cashewbøndene igjen trygt dyrke jorda.
- 34 Hundesenteret i Sarajevo: Valpen Filat sniffer fram miner.

FORSIDEBILDE

Sam Youn Enn fra Kambodsja mistet begge hendene og ble blindet da barna hans fant en klasebombe. Han visste hvor farlig det var å fjerne dem selv, men han måtte få dem bort fra barna.

FOTO: Werner Andersson

LEDER

TV-aksjonen 2011: Vi rydder for livet!

DET HAR VÆRT en tid preget av tragiske hendelser. Norsk Folkehjelp ble hardt rammet av terroren, både på Utøya og i regjeringskvartalet. Vi sørger over Hanne Fjalestad fra Norsk Folkehjelp Hadeland som ble myrdet på Utøya i tjeneste for Norsk Folkehjelp. I tillegg mistet vi mange venner og bekjente. Samtidig ser vi med stolthet på våre frivillige mannskaper. Mens terroren pågikk stod de i tjenesten og gjorde en heltetmodig innsats for andre, blant annet i skolestua hvor de holdt flere ungdommer skjult, og dermed reddet mange liv. For dette har de høyst fortjent mottatt æresprisen «Årets folkehjelp».

Men det har også vært gledelige begivenheter. I august hadde vi Landsmøte hvor vi bestemte prioriteringene for de neste fire årene. Det skal satses på rekruttering og vekst, ungdom, fagbevegelse og organisasjonsopplæring. Det nye styret er redusert fra 19 til 16 medlemmer og ledertroikaen med Finn Erik Thoresen i spissen ble enstemmig klappet inn til videre innsats for Norsk Folkehjelp.

Søndag den 23. oktober går årets TV-aksjon av stabelen! Vi håper at over 100 000 nordmenn vil bruke denne dagen til å gå årets viktigste søndagstur. Vi håper også at du melder deg til å gå med bøsse denne dagen da bidrar du til en verden fri for miner, klasebomber og andre eksplosiver som dreper uskyldige ofre i mange tiår etter at konfliktene er over.

Torunn Aaslund
Redaktør

Dette nummeret av
Appell er støttet av:

Norad

Årets viktigste søndagstur

Norsk Folkehjelp

TV-AKSJONEN NRK 23.OKT

TEKST Øystein Sassebo Bryhni FOTO NRK

– TV-aksjonen skal redde liv, men den skal også gi folk en trygghet som gjør at de kan leve et lykkelig liv, sier Erik Thorstvedt som sammen med Haddy N'jie skal lede årets utgave av TV-aksjonen NRK.

S

ØNDAG 23. OKTOBER kan du bli med å redde liv. «Vi rydder for livet» er temaet for årets TV-aksjon som vil gjøre Norsk Folkehjelp i stand til å øke takten i ryddingen av miner og klasebomber. Hver dag drepes og lemlestes uskyldige mennesker av miner og klasebomber.

– Når krigen er slutt, når det endelig er fred, ligger det fortsatt millioner av bomber igjen og forpester folks liv. Det er forferdelig, sier Thorstvedt som har sett hvordan folk lever med trusselen fra landminer og klasebomber i Libanon og Vietnam.

– Det er en menneskerett å kunne gå fritt rundt uten frykt for at en selv eller barna skal bli sprengt i lufta, sier Thorstvedt.

Søndag 23. oktober skal 100 000 bøssebærere gå en tur i sitt nærområde på vegne av alle dem som ikke våger.

FRIGJØR LAND

Norsk Folkehjelp rydder miner og andre eksplosiver i over 15 land. Minene og klasebombene Norsk Folkehjelp graver fram, ødelegges for alltid. Per Nergaard, som leder mineavdelingen i Norsk Folkehjelp, understreker at arbeidet likevel

består i mer enn å rydde bomber.

– Det er ikke først og fremst antallet landminer og bomber vi ødelegger som er det viktigste. Det viktigste er hvor store områder vi kan frigjøre, sier Nergaard.

– Når landområder erklæres minefrie, fjerner vi frykten, skaper trygghet og åpner muligheten for gjenoppbygging og utvikling, sier Nergaard.

NASJONAL DUGNAD

TV-aksjonen er NRKs årlige innsamlingsaksjon og hele Norges dugnad. Denne ene dagen i året mobiliseres det over hele landet for å samle inn penger til en god sak. Dette har NRK og det norske folk gjort siden 1974. For å komme i mål med innsamlingen jobber 7000 frivillige med å organisere 100.000 bøssebærere som banker på to millioner dører i løpet av to timer denne ene søndagen i oktober.

Pengene fra TV-aksjonen NRK går til Norsk Folkehjelps arbeid med å fjerne miner og klasebomber i Bosnia-Hercegovina, Libanon, Laos, Vietnam, Sør-Sudan og Tadsjikistan. Norsk Folkehjelps minehundsenter i Sarajevo får også støtte.

FAKTA TV-aksjonen 2011

- TV-aksjonen NRK arrangeres søndag 23. oktober og aksjonen er tildelt Norsk Folkehjelp.
- De innsamlede midlene skal brukes på rydding av miner og klasebomber som ligger igjen etter krig og konflikt.
- Det koster i gjennomsnitt 200 kroner å rydde 10 kvadratmeter fritt for miner og klasebomber.
- Syv land er spesielt hardt rammet og er i fokus under TV-aksjonen: Laos, Vietnam, Sudan, Guinea Bissau, Bosnia-Herzegovina, Libanon og Tadsjikistan.
- TV-aksjonen NRK er verdens største innsamlingsaksjon med 100 000 bøssebærere og 7000 frivillige.
- Les mer om TV-aksjonen på www.blimed.no.

«Det er en menneskerett å kunne gå fritt rundt uten frykt for at en selv eller barna skal bli sprengt i lufta»

Erik Thorstvedt

Erik Thorstvedt og Haddy N'jie er programledere under årets TV-aksjon den 23. oktober.

Uredd og utålmodig

TEKST OG FOTO Sissel Rasmussen

Liv Tørres skal nå lede Norsk Folkehjelp videre – etter 22.juli. Dagen som skulle bli dramatisk – også for henne.

KUNSTNERSJELEN: Afrikansk, med en touch av Napoli. Eller fra Oslo øst – full av farger og utålmodighet. Med stålsatt tro på kollektivet og deltakelsen.

DEN SKJEBNESVANGRE DAGEN – 22. juli – er tilfeldigvis Liv Tørres' siste arbeidsdag som Hanne Bjurstrøms politiske rådgiver i Arbeidsdepartementet. Hun tar posene sine, går ut for å hente bilen i garasjen under R4. Liv får følge av en nær kollega. Hun skal ta nøkkelkortet med tilbake. Så smeller det.

B-MENNESKET

Liv Tørres er av den sorten som har fem vekkerklokker spredt rundt, uten at hun nødvendigvis våkner av dem. Hun er stadig like forundret over at hun i en alder av 50 klarer å tro at det går fint med fem-seks timers søvn. Hun skriver best om natta. I studieåra innså jentegjengen at de hadde en lang natt i vente når Liv dro i gang «Fru Johnsen» eller «Bandiera Rossa». Døtrene Hannah Tembeka og Mira vokste opp med en annerledes mor. De fikk ikke alltid middag, men de lærte å danse.

KOLLEKTIVISTEN

Liv vokste opp på Godlia. Det var her bestefaren kjøpte åkerlapp og bygde hus på et åpent jorde. Liv bygde hus i hagen. Storesøster Torill bor i barndomshjemmet. Mormors og bestefars fineste møbel var et bokskap med glassdører og bøker kjøpt på avbetaling.

– Mor hadde et ekstremt fokus på rettferdighet. Alltid, så lenge jeg kan huske. Jeg husker mor som satt og gråt over amerikanernes opptreden i Vietnam.

Hun døde bare 72 år gammel. Savnet er der fremdeles. De var nære og like.

«Det frivillige Norge, organisasjonene, fagbevegelsen – deltakelsen er styrken og grunnlaget i demokratiet vårt.»

DET POLITISKE MENNESKET

Hennes politiske bevissthet er alltid til stede. En venninne forteller: Mens natta tikker mot morgen, i en mørk blueskjeller, protesterer Liv heftig når venninnen vil hjem: «Du må bare lese dette først». Utkast til en kronikk trenger gjennomlesning. Venninnen er ikke like begeistret og skylder på dårlige lysforhold. Hun får beskjed om at toalettet er et egnet sted – der er det godt lys.

Liv Tørres politiske engasjement er langt. Hun har sterk tro på fagbevegelsens kraft. Hun har bodd ti år i Sør-Afrika over to perioder, også under apartheid. Hun har doktorgrad i statsvitenskap om den sørafrikanske fagbevegelsens påvirkning på apartheids fall.

– COSATUs påvirkning var helt klar. De som var tillitsvalgte i fagbevegelsen engasjerte seg også på andre områder og var viktige for oppbyggingen av demokratiet. Slik er det her også. Det frivillige Norge, organisasjonene, fagbevegelsen – deltakelsen er styrken og grunnlaget i demokratiet vårt. Liv Tørres er ikke i tvil. Det er frivilligheten, fellesskapet og kollektivet som bygger det samfunnet hun tror på og vil kjempe for å bevare og bygge videre på.

INTERNASJONALISTEN

Første gang Liv Tørres flyttet til Sør-Afrika, var som diplomatfrue i 1987. Ektemannen Henning Stirø var visekonsul i Cape Town.

Hun leverer hovedoppgaven sin om politisk læring i norsk arbeidsliv, før Hannah Tembeka blir født i 1988. Tembeka betyr «den du kan stole på» på Xhosa.

Deretter starter hun på doktorgrad om sør-afrikansk fagbevegelse (COSATU). Hun forelsker seg i COSATU der og da. Liv går i demonstrasjonstog og får vennlige råd fra generalkonsul Bjarne Lindstrøm: Diplomater deltar ikke i demonstrasjoner. Om du blir tatt, har du gått ved siden av.

I 1991 drar Liv hjem og begynner i Fafo. Selv om hun er ferdig med ekteskapet, er hun ikke ferdig med Sør-Afrika. Ett år senere er hun tilbake. Nå i Johannesburg. Her treffer hun sin andre ektemann, Jay Naidoo, som var forhandlingsleder i COSATU. Da de giftet seg i 1995, var Mira ett år gammel – frihetsbarnet. Hun fikk to bonusbarn på kjøpet: Jays sønn Yashodan og datter Parusha.

Liv Tørres bygde opp det som ble landets eneste utenlandske forskningssenter, Fafo-kontoret åpnet formelt i 1998.

FØLELSESMENNESKET

Liv ser bare på det ene øyet. Som barn var hun skjeløyd og ble operert flere ganger. Konsekvensen var lapp over øyet, briller og erting. Hun fant bokenes verden.

– Bøkene var og er fantastiske, men det var nok også et sted jeg søkte tilflukt.

Hun ventet slik på å få sitt eget lånekort at hun syklet til biblioteket på 7-årsdagen sin, for å hente kortet. Det tok bare et øyeblikk, og hun holdt øye med sykkelens nesten hele tida. Men da hun kom ut var den borte. Hun kom gråtende hjem, uten sykkel, men med nytt lånekort. Derfra leste hun alt – fra Marx til kokebøker.

FOLKEHJELPEREN

– Noen ganger smeller du huet i veggen. Da må du bare kravle deg opp igjen. Det nytter ikke å synes synd på seg selv, sier Liv.

For tre år siden kom hun hjem igjen fra Sør-Afrika. Hun hadde tatt permisjon etter jobben som leder av Folkehjelpas internasjonale avdeling og flyttet nedover. Skilsmissem fra Jay var et faktum. Å komme tilbake var en skikkelig nedtur. Ikke jobb, kaldt og både hun og ungene var triste. Men ifølge Hannah er mammaen mest opptatt av løsninger, og ikke problemer. Dermed begynte Liv å arbeide på boka «Bak fanene», om internasjonal fagbevegelse, som hun senere fikk særdeles god kritikk for. Både LO og Folkehjelpa var begeistret. Senere begynte hun på deltid som seniorrådgiver i Folkehjelpa. Derfra hentet Hanne Bjurstrøm henne inn som politisk rådgiver.

DEN HANDLENDE

Det smeller. Liv Tørres søker tilflukt bak bilen mens det hagler stein og glass. En arbeidsulykke, tenker hun. Sikten er bare noen meter, og hun tar seg tilbake mot R4. Kommer seg gjennom sikkerhetsdørene. Teller seg opp trappene, fire halve etasjer, vet at hun er på gateplan uten å se det. Skjønner at dette ikke er en ulykke. Ute er alt dønn stille. Luften er grå av støv, det svever papir rundt om, hun ser tvers gjennom høyblokkene. Kollegaen er borte. En uke senere blir hun bekreftet omkommet.

Liv Tørres ringer statsråden, departementsråden, datteren Hannah. Og så Folkehjelpa.

Det blir en lang kveld. Sammen med andre fra partikontoret jobber hun fra en leilighet på Grønland. Senere treffer hun Finn Erik Thoresen. De fortsetter til langt på natt. Liv har dundrende hodepine i 10 dager etterpå. Adrenalinets slipp er ikke taket så lett.

– Vi går ut og inn av sorgen og tankene. Det var et angrep på våre mest sentrale verdier, sier hun. – Folkehjelpa gjorde en kjempeinnsats på Utøya og i regjeringskvartalet. Det har festet seg i hjertene på folk.

Norsk Folkehjelp ville ha henne på plass så fort som mulig. Nå gleder hun seg enormt til å bidra.

– Det blir som å komme hjem til familien, sier Liv Tørres.

Dagen da medmenneskelighet betydde alt

TEKST OG FOTO Kristine Lindberg FOTO Berit Roald/Scanpix

Gleden over å kunne bidra med noe positiv for andre, enten det kun er et plaster på skrubbsåret eller en varm skulder, er den samme uansett om det er på Norway Cup eller på Utøya, sier Marius Holm Adelsøn (19).

Marius deltok i redningsarbeidet etter skytedramaet på Utøya. Det ga han erfaringer som har satt dype spor.

MARIUS SITTER I sofaen ute i foajeen på Bekkelaget skole, hvor folkehjelpas beredskapsfrivillige har sin base under dagene på Norway Cup. Marius har akkurat kommet tilbake fra vakt på Ekebergsletta, hvor han har bistått fotballspillere som har fått seg en trøkk under kampens hete. Det har bare gått en drøy uke etter bombeangrepet i regjeringskvartalet og terroranslaget mot Utøya. Marius deltok også der, på landsiden, og bisto skadede og overlevende som flyktet fra Utøya.

EN SANN FOLKEHJELPER

– Jeg finner en egen glede i å hjelpe folk. Om det så bare er å plastre et skrubbsår,

legge på litt salve og kunne si at nå blir det bra igjen. Så får man en takk tilbake, og jeg føler at jeg har bidratt med noe bra for et annet menneske. Vanskeligere er det ikke, sier Marius med et lunt smil.

Marius tilbrakte militærtjenesten i garden, og fikk god nytte av sin erfaring som frivillig sanitetsmannskap. – Jeg fikk ansvar for saniteten, og fikk med det videreutviklet min kompetanse innenfor dette fagområdet. Der var det mer press under øvelsene, og større utfordring i forhold til å takle mentalt stress i akutte redningssituasjoner, forteller Marius, som mener at dette kom godt med da han uforberedt ble kastet inn i arbeidet med å ta imot overlevende og skadede fra Utøya.

DAGEN INGEN KUNNE FORBEREDE SEG PÅ

De to siste årene har Marius deltatt på Utøya som frivillig beredskapsmannskap fra Norsk Folkehjelp.

– Jeg har så mange gode minner fra Utøya, det er så mange flotte mennesker der som nettopp gjør Utøya til det vakre stedet det var, sier Marius.

Men dette året ble idylliske Utøya forvandlet til et rent helvete. Kun tilfældigheter gjorde at Marius ikke var der under selve terroranslaget.

– Jeg, broren min og en til fra laget skulle i sanitetstjeneste på Utøya denne fredagen, men på grunn av bagateller kom vi oss senere avgårde fra Moelv enn planlagt. Det siste jeg pakket ned var laptop-en, som sto på bordet med nettavisen online på skjermen. Jeg skjønnte ikke overskriften med en gang. Stor eksplosjon i Oslo? Hva er det som skjer? Jeg hastet ut i bilen hvor broren min ventet, og vi fulgte med på nettavisene mens vi kjørte mot Utøya, og ringte lederne våre i Norsk Folkehjelp. Fra Utøya fikk vi beskjed om at de var i ferd med å samle alle deltagerne til en informasjonssamling om eksplosjonen i Oslo, og at vi bare kunne fortsette å kjøre til Utøya. Da vi var forbi Gjøvik, nesten på Hadeland, så kom nyheten om at det var skyting på Utøya, forteller Marius stille.

– Det var jo helt uvirkelig, jeg følte meg nummen, men samtidig klar. Det var aldri snakk om å stoppe. Vi hadde jo flere venner der, både AUF-ere og folkehjelpere. Vi kom til Hadeland, og der plukket vi opp tepper og annet utstyr som vi antok at vi ville trenge. Vi fikk høre at flere var drept på Utøya. Da vi nesten var framme hadde de startet å sette opp sperringer, men vi ble sluppet igjennom da de så folkehjelpslogoen. Så gikk det bare kast i kast, forteller Marius.

MEDMENNESKET

«Alt hjelper, uansett din deltagelse her nå, så har det betydning for andre. Om du bare flytter en kopp, fordi en annen ikke klarer det, så hjelper det».

– En god kollega sa dette til meg, og jeg følte der og da at det var veldig riktig. Behovene virket så enorme, og rundt oss var det blålys overalt og veldig stor aktivitet. Ambulanser kom og gikk i ett sett. Men midt oppi alt var det et enormt behov også for de små tingene, forteller Marius.

«Det var jo helt uvirkelig, jeg følte meg nummen, men samtidig klar. Det var aldri snakk om å stoppe. Vi hadde jo flere venner der, både AUF-ere og folkehjelpere.»

– Først ble jeg satt til å styre trafikken. Så begynte folk å komme i båtene, og der hadde jeg venner. Jeg tok imot flere av dem, og hjalp dem inn på land. Flere uttrykte lettelse over at vi var der, at de ble møtt av noen de kjente. Det gav meg enorm styrke å kjenne at min tilstedeværelse hadde betydning for andre. En ledig skulder, en varm hånd å holde i. Eller et tørt og varm pledd som jeg kunne legge over noen som frøs. Folk var i sjokk, og i øynene deres kunne man bare ane de grusomme hendelsene de nylig hadde vært med på. Mange spurte om de var trygge nå. Jeg kunne være der og si ja, nå kan du puste, nå er dette marerittet over. At de var trygge. Det var enormt meningsfylt, sier Marius.

VIKTIG LÆRDOM

Ingenting vil bli helt det samme som før. Men for Marius er det å komme tilbake til Ekebergsletta og delta i sanitetstjenesten der i fellesskap med andre folkehjelpere enormt viktig.

– Jeg vet vel ingen som er så gode på omsorg og fellesskap som folkehjelpere, sier Marius og ler, og legger til at det ikke er for ingenting at han velger å tilbringe sommerferien sin som frivillig for folkehjelpa mens andre drar på festivaler eller

sydenturer. Men innrømmer at det er ekstra godt å kjenne på dette i år.

– Etter 22. juli har jeg med meg en erfaring som på mange måter er tung å bære på. Samtidig føler jeg meg robust, og klarer å tenke at jeg tross alt bidro med en viktig innsats for de som ble rammet. Jeg vil holde fast på det – holde fast på at det paradoksalt nok kan komme noe bra ut av alt det grusomme, sier Marius, som også har gjort seg noen tanker om de umiddelbare reaksjonene etter bombeangrepet og massakren på Utøya.

– Rett etter at nyheten om bombeangrepet kom, rant det over med rasistiske kommentarer på Facebook, alle tok det for gitt at det var en islamsk gruppering eller en utlending som sto bak. Det skremte meg. Dagen etter så jeg i avisen et bilde fra redningsarbeidet, det viste en mann med minoritetsbakgrunn som holdt rundt en skadet norsk kvinne. Jeg ble så glad for det bildet, sier Marius, som håper at vi i etterpåklokskapens navn skjønner at det å dømme andre ut fra generaliseringer og fordommer kan bære helt galt av sted.

– Vi kan gjerne mislike hverandre og være uenige, men vi må allikevel jobbe for å respektere forskjellene mellom folk, avslutter Marius.

Vi minnes en ekte folkehjelper

Minnetalen ble holdt av miljø- og utviklingsminister Erik Solheim under Hanne Fjalestads begravelse.

Kjære Anna, kjære Per Olav, kjære Emil, kjære Willy, kjære Jon. Kjære foreldre, søsken. Kjære alle som stod Hanne nær. Kjære alle i menigheten, i folkehjelpen, musikkorpset, alle som har kommet fra Danmark.

DETTE VAR ET menneske som hadde en nær og sterk familie, men også en ufattelig stor krets av mennesker som kjente henne. Hun ble myrdet på den mest brutale måte i en av de ondeste handlinger som noensinne har foregått i dette land. Det er det verste som har skjedd i Norge på 70 år. Det er en del av en kollektiv lidelse for Norge, men familien deres

bærer denne lidelsen på en helt spesiell måte, som bare noen få aner.

Jeg vet ikke hvor mye det hjelper dere, men vit i alle fall at det er en bølge av varme som strømmer mot dere fra alle deler av verden. Fra USA, fra Kina, fra Afrika og fra Danmark. Overalt strømmer det en varme mot Norge, som jeg tror vi aldri har opplevd. En varme særlig for dere. Også en varme fra hele det norske folk, fra storting og regjering og fra et samlet Norge. Vi kan hjelpe dere og støtte dere, men vi vet samtidig at det er dere som må lære å bære sorgen. Det store paradokset er jo at nettopp i denne situasjonen så hadde vi trengt Hanne som aller mest, for få mennesker hadde nettopp kunnet vise den kjærligheten og omsorgen for deg, Anna, som var på Utøya og de andre som overlevde der, men også for de mange familjene som mistet sine kjære på Utøya og i regjeringskvartalet. Det er i en slik tid man hadde trengt Hanne for å øse av sin kjærlighet og omsorg. Nå må vi isteden være uten Hanne.

Det er et jødisk sagn som sier at når man kommer til himmelen og står foran vår herre, så stiller gud bare ett spørsmål og det er: Ble livet på jorda litt bedre eller litt verre fordi du levde? Det er mennesker som har gjort livet på jorda litt verre, heldigvis er det mange som også har gjort det litt bedre på denne ytterste prøven som vi alle blir stilt på. Den bestod Hanne, hun ikke bare bestod den, hun bestod den med glans! Livet på jorda ble bedre fordi Hanne fikk lov til å leve.

Hun var en samfunnsbygger. Vi minnes hennes innsats i frivillig aktivitet. Jeg føler ofte at det er en stor byrde når jeg blir spurt om å delta i en aktivitet i løpet av sommeren for mine barn. Jeg har også fire. Men hun deltok i korpstur for musikkorpset, i kristen ungdomsleir og øste av sitt overskudd ved i tillegg å stille opp som frivillig på Utøya for Anne

«Hanne døde også i kampen for ideer, i drømmen om at Norge og Danmark og verden skulle bli et bedre sted å leve for oss alle.»

gjennom Folkehjelpen. Tre aktiviteter i løpet av en sommer. Det sier det meste om et menneske som er inderlig engasjert i det frivillige Norge, det samfunnsbyggende Norge. Og vi ærer Hanne aller mest ved å fortsette dette arbeidet. Fortsette arbeidet i Folkehjelpen, fortsette arbeidet i menigheten og fortsette arbeidet i musikkorps, skole og i hva det måtte være av omsorgsarbeid som Hanne alltid var engasjert i. Hannes minne æres aller mest ved at vi fortsatt er engasjert.

Jeg leste i minneboken til Hanne på Internett, noe som ble skrevet av en av hennes venner: Du hadde så lett for å glede andre, så mye lettere for det enn de fleste. Et lite vennlig smil, noen oppmuntrende ord, sagt i en hyggelig tone. Det smilet og de ordene varmet nok mer enn du visste. Det var nettopp denne ytterst prøven Hanne bestod. Hun bestod den på Utøya, ved å sette andre foran seg selv i den ytterste prøven mennesker kan bli utsatt for og hun bestod den i dagliglivet, i møte med andre mennesker i stort og smått. Og derfor ble det litt bedre i Lunner på Hadeland, i Danmark og i verden fordi Hanne fikk lov til å leve. Og i sorgen husk bare en ting, og det er at dere kan være så inderlig stolte av moren deres. Dere kan være så stolte av kona, av søster og av barn.

Hanne døde også i kampen for ideer, i drømmen om at Norge og Danmark og verden skulle bli et bedre sted å leve for oss alle. Derfor engasjerte hun seg i omsorgsarbeid og i frivillig arbeid og vi ærer henne mest ved å videreføre disse ideene.

Jeg kan til slutt si: Anna, Per Olav, Emil og Willy. Jeg blir glad når jeg ser dere sammen, for dere ser ut som en familie som viser omsorg for hverandre. Besteforeldrene på hver side, familien i midten og en familie som kan ta vare på hverandre. Der Hanne nå er, er jeg sikker på at hun har ett ønske som er større enn noe annet og det er at dere viser omsorg for hverandre. Dere har en sterk og god far, men dere må leve resten av livet uten mor, men jeg vil at dere hjelper hverandre og støtter hverandre gjennom de mange tiår framover hvor dere skal leve deres liv i Norge.

I denne forferdelige nasjonale, men fremfor alt menneskelige tragedien, så har vi søkt til Nordahl Griegs dikt for å finne ord for det vi føler. Jeg føler at Nordahl Grieg i et av sine krigsdikt, «De beste», skildrer Hanne:

*Døden kan flamme som kornmo, sier Nordahl Grieg.
klarere ser vi enn før,
hvert liv i dens hvite smerte:
det er de beste som dør.*

Jeg lyser fred over Hanne Fjalestads minne.

Kjære venner i Norsk Folkehjelp

DEN 22. JULI opplevde Norge en ondskap med et omfang som er vanskelig å fatte. Vi har mistet 77 mennesker – én av dem var blant de åtte frivillige fra Norsk Folkehjelp som var på Utøya. Jeg føler med dere i sorgen over å ha mistet en kjær venn.

I 20 år har teltet til Norsk Folkehjelp vært en trygg havn for AUF-ere som har fått små og store skader på sommerleiren. Mens den grusomme massakren pågikk, drev dere livreddende førstehjelp under ekstreme forhold. Som førstehjelpere gjorde mannskapene på Utøya en uvurderlig innsats for å redde liv.

Skadde, redde, kalde og våte kom ungdommene til land. Frivillige fra Norsk Folkehjelp var blant de første som var på plass. Dere reddet liv, tok vare på mange som var i sjokk og krise, og fraktet hardt skadde til sykehus.

Da overlevende og pårørende kom tilbake til Utøya i august, var også Norsk Folkehjelp igjen på plass på øya for å hjelpe, trøste og støtte.

Vår bevegelse og våre organisasjoner har en lang felles historie, vi deler et sterkt felles engasjement. Nå er vi enda sterkere knyttet sammen, og vi skal fortsette kampen for de verdiene vi holder så høyt, for frihet, mot undertrykkelse og for demokrati. Jeg er uendelig takknemlig. På vegne av regjeringen vil jeg rette en stor takk til Norsk Folkehjelp for innsatsen 22. juli, og for det frivillige arbeidet dere gjør på mange felt her i Norge og internasjonalt.

Takk.

Anne-Grete Strøm-Erichsen
helse- og omsorgsminister

UNGDOMSLEDEREN

Ungdomsrevolusjonen

G GRATULERER, ALL UNGDOM, med vel overstått landsmøte! Der ble det vedtatt å dele Norsk Folkehjelp Ungdom i to. Sanitetsungdommen ligger nå direkte under sanitetsutvalget, med god mulighet til å påvirke egen aktivitet. Solidaritetsungdom vil gå inn i et eget styre, jobbe med samfunnspolitikk og velge sine representanter på et eget årsmøte. Dette er det som menes med en ny ungdomsstruktur i Norsk Folkehjelp.

Den nye strukturen gir oss spennende muligheter til hvordan vi skal drive ungdomsarbeidet vårt videre fremover. Spissing og fokus er viktige stikkord i perioden som kommer. Vi har allerede fått en forsmak på hva denne spissingen vil si for ungdomsaktiviteten. Solidaritetskonferansen skal nå arrangeres for tredje år på rad, og er et tilbud til politisk engasjert ungdom. I år vil fokus være på Palestina og TV-aksjonen. I fjor ble det arrangert høst- og vinterleir, en arena hvor sanitetsungdommen kunne møtes og lære mer om det de brenner mest for. Det vil heretter bli økt satsning på lignende aktiviteter og møteplasser.

Den nye ungdomsstrukturen inviterer til å jobbe enda mer enn før med det

tema og de aktivitetene man selv velger og har lyst til å drive med. Norsk Folkehjelp som helhet har slik blitt klarere og mer tilrettelagt for økt engasjement.

Mange var før landsmøtet bekymret for at båndet mellom ungdommen i organisasjonen skulle svekkes. Norsk Folkehjelp Ungdom har alltid hatt stort fokus på samarbeid og tilhørighet. Selv om ungdom nå er delt i to deler, betyr ikke det at vårt samarbeid også tar slutt. Tvert imot styrkes det! Med to temaområder vil vi nok oppdage et behov for hverandre, om ikke på faglig nivå så på menneskelig – for vi er fortsatt Norsk Folkehjelps ungdom!

Styreleder i Norsk Folkehjelp, Finn Erik Thoresen, kalte årets landsmøte for «Ungdomsrevolusjonen». Og på mange måter var det en revolusjon – ungdom krevde makt til å velge sine egne ledere, og vant. La oss alle sammen, både sanitets- og solidaritetsungdom, føre revolusjonen videre. La oss vise at der ungdom vil – der får de det til. Vi gleder oss til å bli med dere inn i en ny landsmøteperiode.

Christian Bolstad
og Hilde Jørgensen

Vi er en
storfamilie

Norsk Folkehjelp Hadeland ble tildelt Årets Folkehjelper-prisen for sin ekstraordinære innsats under massakren på Utøya.

TEKST Sissel Fantoft FOTO Eivor Eriksen

ÅTTE MEDLEMMER FRA Norsk Folkehjelp Hadeland reiste til AUFs sommerleir på Utøya i år. Bare sju kom hjem igjen. Hanne Fjalestad mistet livet i den meningsløse massakren. Under Norsk Folkehjelps landsmøte på Lillestrøm satt de sju gjenlevende på første bord, og overraskelsen var stor da de ble ropt fram til scenen.

– I år har vi bestemt at det skal deles ut to priser som Årets Folkehjelper. Én for lang og tro tjeneste til Bjørn Harald Kleppe, og én for ekstraordinær innsats til Hadeland lag. Begge prisene er likeverdige, sa styreleder Finn-Erik Thoresen, og la til:

– Vi er en storfamilie, og vi reagerte som vi skulle.

Det var en sterk og rørende seanse da de sju medlemmene fra Hadeland lag tok imot skulpturen av Nils Aas.

– På vegne av Hadeland takker jeg for all støtte. Ledelsen i Norsk Folkehjelp har virkelig stått på for oss, sa leder Anne Berit Stavenes.

Storberget og frivillig- heten på samme lag

TEKST Aina Østreng FOTO Tor-Henrik Andersen

Norsk Folkehjelp mottok ros av justisminister Knut Storberget for sin rolle under terrorangrepene. Samtidig lovte justisministeren å jobbe for bedre vilkår til den frivillige redningstjenesten.

TIDEN ETTER 22. juli måtte Storberget omrokkere på timeplanen sin, men landsmøtet til Norsk Folkehjelp prioriterte han. Han takket for innsatsen til de frivillige mannskapene som bidro i forbindelse med angrepene 22. juli, og trakk frem både aksjonene under angrepene og Folkehjelpas rolle i ettertid.

– En av grunnene til at Norge reagerte på terroren med rosene hevet er organisasjoner som Norsk Folkehjelp. Her fins det frivillige som ofrer alt for å hjelpe andre, noen med livet som innsats, sa Storberget og æret Hanne Fjalestad som mistet livet på Utøya.

Den frivillige redningstjenesten var i fokus under Storbergets besøk. Stoltenberg 1-regjeringen tok viktige skritt i riktig retning, som å doble tilskuddet til norske frivillige organisasjoner, men delegatene pekte likevel på mange utfordringer.

Delegatene takket for økte refusjonsordninger og økt bevilgning, men pekte på utfordringene knyttet til dagens krav til utstyr og opplæring. De trakk frem de høye forventningene til norsk redningstjeneste blant folket og i statsapparatet, og spurte Storberget om han vil vurdere å øke støtten for inneværende periode. Problemet med at folk ikke får fri fra jobb ble også reist av flere.

Storberget var enig i problemene som ble reist og gjorde det tydelig at han ønsket å spille på samme lag som den frivillige redningstjenesten. Han gjorde

det klart at alle som er med på redningstjenester skal ha støtte.

– Jeg ønsker derfor å jobbe med å løfte refusjonsordningen for frivillige redningsmannskapet, sa Storberget og fortsatte:

– Det fins imidlertid flere utfordringer som vi må jobbe med. Folk må få fri fra jobben når de skal ut i redningsoppdrag. Her har vi spesielt en utfordring i forhold til det private næringslivet. Opprettelsen av Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum (FORF) er et skritt i riktig retning. Jeg er parat til å gi dere drøyt hjelp å jobbe for enda bedre vilkår til frivillige redningsmannskaper.

GENERALSEKRETÆREN

Vervet 500 nye medlemmer!

DELEGATENE PÅ NORSK Folkehjelps Landsmøte rekruterte 500 nye folkehjelpere på Lillestrøm. Superververen var den nye generalsekretæren Liv Tørres.

– Jeg har vervet 80 nye medlemmer. Det var ingen sak, sa Tørres.

– Min målsetting som generalsekretær er at i løpet av en fireårsperiode skal vi ha 20 000 medlemmer, fortsatte hun.

I Lillestrøm sentrum gikk de andre delegatene med verveblokkene.

– Jeg har stor respekt for arbeidet Norsk Folkehjelp utfører. Det er bare sløvheter at jeg ikke har meldt meg inn tidligere, sa Kåre Mæland, én av de nye medlemmene som ble rekrutert.

– Det er supert at dere er ute i Lillestrøm og verver, fortsatte Mæland.

Delegat fra Norsk Folkehjelp Bislett, Miriam El-Moussaoui (19), inviterte shoppere på Lillestrøm Torv til å bli medlemmer i Norsk Folkehjelp.

– Vi rydder blant annet miner og klasebomber og i år skal pengene fra TV-aksjonen gå til Norsk Folkehjelp, sa El-Moussaoui før hun fikk Ellen Sofie Dahle på verveblokka.

Vi gratulerer det nye styret!

DET NYE STYRET i Norsk Folkehjelp ble valgt søndag 28.08 på landsmøtet. Finn Erik Thoresen ble gjenvalgt til stående akklamasjon.

– Vi er svært glad for at Finn Erik Thoresen ønsker å fortsette som styreleder. Han har blitt vårt bilde på organisasjonen, og viste dette spesielt etter 22. juli, sa leder i valgkomiteen Peggy Hessen Følsvik.

Det var tydelig at delegatene var enig i valgkomiteens innstilling, for styreleder Finn Erik Thoresen ble valgt ved stående akklamasjon. Det samme gjaldt 1. nestleder Kjersti E. R Jenssen og 2. nestleder Atle Høie. Med unntak av en mindre endring i vararepresentanter for Fagbevegelsen, ble hele valgkomiteens innstilling vedtatt.

DET NYE STYRET

Leder:	Finn Erik Thoresen
1. nestleder:	Kjersti E.R Jenssen
2. nestleder:	Atle Høie

MEDLEM

Region nord:	Torulf Mikkelsen
Midt-Norge:	Anne Mette Johnsen
Vest:	Jorge Alex Dahl
Sør-vest:	Kai Rune Glomså
Øst:	Elin Skovly
Sør-øst:	Liv Braathen

FAGBEVEGSELSEN

Terje O. Olsson (EL&IT)
Stein Gulbrandsen (Fagforbundet)
Peggy Hessen Følsvik (HK)

SANITET

Børge Johansen

Det ble også vedtatt interim-ledere for Ungdom.

NORSK FOLKEHJELP SANITETS-UNGDOM:

Christian Bolstad

NORSK FOLKEHJELP SOLIDARITETS-UNGDOM:

Hilde Jørgensen

Se presentasjon av hele styret på www.folkehjelp.no

LA FOLK I LAOS RYDDE OPP BOMBENE SELV

Som Folkehjelper gjør du det mulig

I Laos gjør millioner av klasebomber skoleveier og jordbruksland livsfarlige. Trebarnsfaren Tia Vong frykter for sine barns liv når de går til skolen, og bombene hindrer familien fra å dyrke jorda. De trenger Folkehjelp. Folkehjelp handler om å støtte folk til selv å forandre sin hverdag. Som fast giver i Norsk Folkehjelp bidrar du blant annet til å utdanne Tia til å bli en av våre lokalt ansatte mineryddere. Med din støtte kan folk i Laos selv rydde landet for bomber, og gi barna sine en trygg skolevei.

Støtt oss fast – bli FOLKEHJELPER og gi 200 kr i måneden.
Se www.folkehjelper.no eller ring oss på 22 03 77 00

Norsk Folkehjelp

Fra tørke til hungersnød i Somalia

TEKST Aina Østreng FOTO Reuters

Tørkekrisen på Afrikas Horn er den verste på 60 år, og fire millioner mennesker er avhengig av akutt nødhjelp for å overleve. 1,5 million mennesker er drevet på flukt. I det sørlige og sentrale Somalia er det erklært hungersnød i seks regioner, inkludert i hovedstaden Mogadishu.

PÅ KARTET

I FØLGE USAID HAR minst 30 000 barn omkommet i katastrofen så langt. Flyktningleiren Dabaab i Kenya mottar omkring 1500 nye flyktninger hver dag. Minst 100 000 har flyktet til hovedstaden Mogadishu den siste tiden, som fra før huser rundt 370 000 krigsflyktninger. Las Anod i nordlige Somalia mottar daglig flyktninger både fra sørlige Somalia og tørkefordrevne fra nord.

Fortsatt vil katastrofen høyst sannsynlig vokse i omfang før situasjonen blir bedre. Den vil også spre seg dersom det ikke handles raskt. I flere områder i nordlige Somalia er de humanitære forholdene på et kritisk nivå etter flere dårlige regnesonger. Dersom det ikke regner tilstrekkelig i den kommende regntiden i oktober/november, vil konsekvensene være katastrofale for hele Somalia.

Nå handler det om å redde liv, men tørke er dessverre et tilbakevendende problem i Somalia. For å unngå lignende katastrofer i fremtiden er man nødt til å tenke langsiktighet og forebygging. Dette vil kreve politiske løsninger i Somalia, og politisk vilje internasjonalt.

BYGGER BRØNNER

–Vi har bygget en rekke brønner, sementsisterner, og dammer i hele Sool og Sanaag. Som en del av programmet for

2011 driller vi nå borehull i to landsbyer i Sool-regionen. Vi har også vært opptatt av å sikre at alle eksisterende vannkilder fungerer som de skal, forteller Chome Khamis.

Chome Khamis er Norsk Folkehjelps landdirektør i Somalia. Han var nylig inne i de hardest rammede tørkeområdene i nordlige Somalia.

Khamis forteller at en av Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner har delt ut nødhjelp til 560 husholdninger med internt fordrevne flyktninger i Las Anod. I gjennomsnitt er det seks personer per husholdning i Somalia. – Vi deler dermed ut nødhjelp til over 3000 personer, sier han.

– Gjennom en annen partnerorganisasjon deler vi ut vann til rundt 3600 husholdninger, i overkant av 21.000 personer i Sool-regionen.

– Fordi det er mange som mangler penger, har vi et «cash for work» prosjekt. Gjennom dette prosjektet kan personer som trenger assistanse jobbe med nødvendige reparasjoner av infrastruktur og vannforsyninger mot penger.

FAKTA Hungersnød

Hungersnød er en situasjon der to voksne eller fire barn per 10 000 mennesker dør av sult daglig, og minst 30 % av barn under fem år er underernærte.

Tørken som har bidratt til hungersnød i Somalia er den verste på 60 år.

Dette vil tjene kjøpekraften i hele samfunnet på sikt.

FARLIG SIKKERHETSSITUASJON

– De to største utfordringene er uten tvil sikkerhet og dårlig infrastruktur. Dette påvirker tilgangen vår til de hardest rammede områdene. I tillegg er det utfordrende å koordinere med opp til tre ulike administrasjoner i området. Alle disse utfordringene er overkommelige takket være støtten til motstandsdyktige somaliere, forteller Khamis.

– Hvordan forbereder dere til tørke i et normalår?

– Norsk Folkehjelp forbereder seg til tørken ved å styrke lokalsamfunnenes egne strategier for å takle tørken. Dette innebærer å bygge vannreservoarer som kan brukes til å samle overflatevann under regnsesongen. Problemet med disse er at de kun fungerer ved gode regnsesonger. I tillegg bygger og reparerer vi overflatebrønner. Det drilles også borehull langs trekkruter for dyr.

NESTE REGNTID

– Den neste korte regnsesongen er rett rundt hjørnet, i oktober, november, sier Khome.

– Dersom det regner like mye som forventet kan lokalsamfunnene komme seg etter effektene fra tørken innen februar 2012. Hvis ikke må de vente på neste lange regnsesong i april-juni 2012, noe som vil ødelegge levebrødet til bønder og nomader i både nordlige og sørlige Somalia.

– Hva kan gjøres i fremtiden for å forhindre en lignende krise?

– Det er viktig at en gjennomførbart plan initieres umiddelbart etter at de første tegnene på nød er der. Kun ved tidlige reaksjoner kan man avverge hungersnød.

– For en langvarig løsning i Somalia er det imidlertid nødvendig med fred og forsoning. Dette vil skape stabilitet, og dermed gjøre det mulig for somaliere å skape sitt eget levebrød.

FAKTA Norsk Folkehjelp i Somalia

- Har arbeidet i Sool- og Sanang-regionene i nordlige Somalia siden 1993
- Jobber gjennom fire lokale partnere
- Har blant annet prosjekter for å øke befolkningens tilgang på rent vann, øke kjøpekraften i befolkningen ved «cash for work», og utdeling av nødhjelp til internt fordrevne flyktninger.
- Jobber i et område definert som like sterkt rammet av tørkekrisen som de sentrale og sørlige delene av Somalia. Norsk Folkehjelp er eneste internasjonale humanitære aktør i området.
- Mener at forebygging er viktig slik at man forhindrer sultkatastrofer andre steder i Somalia

FAKTA En konfliktfylt historie

- I Somalia brøt det i 1991 ut en blodig borgerkrig som resulterte i store splittelser.
- Somalia har seks hovedklaner som er delt opp i mange underklaner. Det er spesielt sentrale og sørlige deler av Somalia som har vært preget av klankonflikter.
- I det selverklærte autonome området Puntland og den selverklærte staten Somaliland er situasjonen noe mer stabil, og begge regionene har gjennomført demokratiske valg i senere år.
- Somaliland og Puntland er imidlertid uenige om hvor grensene går, noe som gir en spent situasjon i grenseregionene Sool og Sanaag.

Grønnfarget semesterstart i Bergen

TEKST OG FOTO Ingrid Rostad

DEN ÅRLIGE FADDERAKSJONEN på Universitetet i Bergen gikk i år som i fjor til inntekt for Norsk Folkehjelp. Flere hundre nye studenter fra SV-fakultet tok til Bergens gater for å samle inn penger til «minefri skolevei». Entusiasmen var enorm og kreativiteten likeså. Noen hadde bakt kake de solgte til inntekt for saken, andre diktet sang og noen byttet til og med klemmer mot penger i bøsken. Det imponerende resultatet ble 44 200 kr!

Studentene i Norsk Folkehjelp Ungdom i Bergen stod i spissen for den storstilte innsamlingsaksjonen. Etter å ha produsert et lite tonn kanelboller og muffins med folkehjelpsgrønn glasur var studentene klare for både rekruttering og innsamling til Fadderaksjonen 2011. Med stand både på Høgskolen og på Universitetet var starten på høstsemesteret en braksuksess for Norsk Folkehjelp Ungdom i Bergen.

**ØNSKER DU Å STØTTE
NORSK FOLKEHJELPS
ARBEID I SOMALIA?**

Benytt kontonummer:
5005 14 00000

eller ring givertelefon
820 44 750 (200 kr)

Minne-CD – «Mitt lille land»

I etterkant av 22. juli har musikk og norske sanger vært viktig i arbeidet med å bearbeide de forferdelige hendelsene som rammet landet vårt. «Mitt lille land» er en samling med noen av låtene som har preget det norske folk i perioden etter terrorangrepet mot regjeringsskvar- talet og Utøya den 22. juli 2011.

Dette er et non-profit prosjekt der overskuddet går til bygging av et nytt musikkamfi på Utøya, samt prosjekter i regi av Amnesty International og Norsk Folkehjelp.

Plata koster 99 kroner og selges blant annet hos Coop, Statoil bensinstas- joner og Platekompaniet

Vellykket innsamling til Somalia under Notodden Blues Festival

NORSK FOLKEHJELP HADDE innsamling til ofrene for sultkatastrofen i Somalia under solidaritetskonserten som avsluttet årets Notodden Blues Festival. Det ble samlet inn fantastiske 54 429 kr til ofrene for sultkatastrofen i Somalia. Dette er hele 4187 kr i gjennomsnitt per de 13 bøsseene som gikk rundt.

Vi takker for innsatsen til de frivillige som gikk med bøsser, og for den store givergleden til de over 2000 men- neskene som hadde møtt opp i regn- været.

Ansett en minehund!

TEKST OG FOTO Lena Fiske

NORSK FOLKEHJELP TILBYR nå bedrifter og organisasjoner å ansette en minehund. Det er en annerledes løsning for støtte til en god sak.

Mange bedrifter og organisasjon- er ønsker å dele av sitt overskudd til gode formål. Her får de i tillegg en god sak som skaper et nært og positivt en- gasjement hos ansatte og medlemmer. Det hele går ut på at bedriften eller organisasjonen «ansetter» en av Norsk Folkehjelps minehunder. I løpet av en treårsperiode følger man så hunden fra en søt liten valp, til en profesjonell og hardt arbeidende minehund.

Det skrives en «ansettelseskontrakt» som passer bedriftens behov og dere følger hundens utvikling gjennom rap- porter og informasjon fra Norsk Folke- hjelp.

Norsk Folkehjelp tilrettelegger for oppfølging av hunden på følgende måter:

- Ansettelseskontrakt
- Gi hunden et navn – passer godt som intern konkurranse
- Rapporter fra treningsprogram og på resultater
- Informasjonsmaterieell som kan legges ut på nett – bilder, tekst og video
- Bursdagshilsen fra hunden
- Hunden kan besøke deres hoved- kontor – reisekostnader tilkommer
- Mulighet til å besøke hundesen- teret i Sarajevo – reisekostnader tilkommer

Jobber du et sted som du tror har lyst til å ansette en minehund?

Ta kontakt med Norsk Folkehjelp v/ Lisa Andersen lisaa@npaid.org for mer informasjon.

curriculum vitae

Navn: Tessa
Født: 18.03.05
Feilmargen: 0%

Opphav: Far er politihund og mor er narkotikahund.

Tidligere erfaring: Har ryddet 516 810 kvm for miner.

Aktuell erfaring: Jobber for tiden i Etiopia

Jeg er en hardtarbeidenede mine- hund på toppen av karrieren. Jeg set- ter alltid jobben min først og har hatt et meget tett og godt forhold til mine tidligere sjefer.

Referanser: Ane Dahl Torp

Profesjonell frivillig

Årets Folkehjelper Bjørn Harald Kleppe (55) reagerer med ydmykhet på all heder og ære som har blitt ham til del etter 40 år som frivillig i Norsk Folkehjelp.

TEKST Sissel Fantoft FOTO Eivor Eriksen

TIL STÅENDE APPLAUS og jubel fra en fullsatt bankettsal ble Bjørn Harald Kleppe hyllet som Årets Folkehjelper under Norsk Folkehjelps landsmøte på Lillestrøm. Prisen er en vakker skulptur av Nils Aas.

– Det er klart at det er kjekt. Det er stort å bli hedret på denne måten, sier en overveldet Kleppe.

I løpet av sine 40 år som frivillig i Norsk Folkehjelp har han hatt hele 54 forskjellige verv. Det eneste året han ikke hadde noe verv var i 1976, da han hadde militærtjeneste.

– Jeg har vært innom det meste, og det er det som er så fint med organisasjonen vår. Man kan ta verv både lokalt, regionalt og sentralt, og være med på viktig og interessant samfunnsarbeid. Det er vanskelig å «gå tørr» i denne organisasjonen, sier Kleppe.

MANGE GODE VENNER

Bjørn Harald Kleppe var 15 år gammel og gikk på Klepp ungdomsskole på Jæren da Norsk Folkehjelps lag i nabokommunen Sandnes kom til skolen for å holde førstehjelpskurs.

– Det fantes ikke noe folkehjelpslag på Jæren den gangen, og få tilbud til ungdom ut over idrett og bedehus. Og ingen av dem var noe for meg. Så jeg meldte meg på førstehjelpskurset, og etter det dro Sandnes lag på tur. Jeg ble veldig fascinert, og meldte meg inn i Sandnes lag i desember 1970, forteller Kleppe.

I mars året etter var han med på å stifte Jæren lag.

– Vi hadde en vanvittig aktivitet i ungdomsgruppa den gangen, når vi skulle på tur måtte vi ha to busser, minnes han.

Som Årets Folkehjelper tilhører Bjørn Harald Kleppe en eksklusiv klubb

– prisen deles bare ut på landsmøtene hvert fjerde år, og er kun delt ut 16 ganger tidligere. Bjørn Harald Kleppe ble tidligere i år også utnevnt til æresmedlem i Norsk Folkehjelp:

– Mange spør meg hvordan jeg klarer å holde inspirasjonen oppe etter så mange år. Men for meg er ikke det noe tema i det hele tatt, jeg har aldri hatt problemer med å være motivert til det arbeidet vi gjør. Den sosiale biten er også veldig viktig, jeg har venner fra 10 til 80 år i Norsk Folkehjelp, sier Kleppe.

TÅLMODIG KONE

En av dem som jublet aller høyest da Bjørn Harald Kleppe mottok prisen som

Årets Folkehjelper på Lillestrøm var kona Marit Borvik Kleppe. Det var arbeidet i Norsk Folkehjelp som førte dem sammen i sin tid, og nå i høst har de vært gift i 30 år.

– Jeg har heldigvis ei veldig tålmodig kone. Det er jo klart at jeg bruker mye av fritida mi på dette, og det hadde jo ikke gått hvis kona mi ikke hadde vært så forståelsesfull.

I dag er Bjørn Harald Kleppe voksenleder ungdom, og medlem i prosjektgruppa for ny vaktstasjon i Norsk Folkehjelp Jæren. Han var regionleder i Norsk Folkehjelp Sør-Vest fra 2008 til årsmøtet 2011.

– Laget vårt har ei stor og aktiv ungdomsgruppe, vi har fått et løft i det siste og vervet mange nye medlemmer. Det

«Jeg har heldigvis ei veldig tålmodig kone. Det er jo klart at jeg bruker mye av fritida mi på dette, og det hadde jo ikke gått hvis kona mi ikke hadde vært så forståelsesfull.»

er viktig at vi som tilhører «sølvregenerasjonen» ikke står i veien for de unge, men våre ungdommer ringer meg stadig vekk og vil ha meg med på tur. Vi er ingen stillesittende klubb, og dette arbeidet holder meg ung. Laget vårt er i det hele tatt svært veldrevet, vi har egne lokaler, flott utstyr og god aktivitet, sier Kleppe.

TAR VARE PÅ HVERANDRE

Hver tredje helg gjennom hele vinteren og hver eneste vinterferie er Bjørn Harald Kleppe i vinterberedskap i Sirdalen. Og opp gjennom årene har han deltatt i en lang rekke leteaksjoner.

– Det er en av de tingene som gjør at man vil fortsette med dette arbeidet. De pårørende har store forventninger til

å finne sine og synes det er stort at vi som frivillige stiller opp, selv om vi kanskje ikke finner dem i live, sier Kleppe.

Den siste leteaksjonen har deltok i var sist vinter, da to tyskere, en sveitser og en brite til slutt ble funnet omkommet.

– Da viste Norsk Folkehjelp nok en gang hva vi står for. Vi er flinke til å ta vare på hverandre i slike situasjoner, noe ikke minst politiet setter pris på. De kaller oss profesjonelle frivillige og sier at de er helt avhengige av at vi stiller opp. Det samme kom til syne etter massakren på Utøya – jeg føler sterkt at vi har et godt system for å ta vare på våre når slikt skjer, sier Kleppe.

SER FRAM TIL TV-AKSJONEN

Lokallaget på Jæren forbereder seg nå til TV-aksjonen, og planlegger en rekke lokale aktiviteter.

– TV-aksjonen er et kjempeløft både lokalt, regionalt og sentralt, og jeg ser fram til å være med på det. Lokallaget vårt har alltid engasjert seg i TV-aksjonen ved å stille lokaler til rådighet og så videre, men det er jo spesielt når vi har aksjonen selv. Det arbeidet som Norsk Folkehjelp gjør i utlandet er helt fantastisk, særlig mine-ryddingsarbeidet. Å bidra til å gjøre skoleveier og idrettsplasser trygge er virkelig meningsfullt arbeid, sier Kleppe.

Han har ingen planer om å trappe ned på frivillighetsarbeidet og hvile på sine laurbær.

– Nei, jeg skal holde på i minst 40 år til!

EN VAKKER SAMLING LÅTER TIL MINNE OG ETTERTANKE

ÅGE ALEKSANDERSEN, DDE
MARIA MENA, BJØRN EIDSVÅG
DUM DUM BOYS, KRÅKESØLV
HERBORG KRÅKEVIK, OLE PAUS
HALVDAN SIVERTSEN, KURT NILSEN
M.FL.

OVERSKUDDET GÅR TIL: **UTØYA**

Norsk Folkehjelp

I SALG HOS BLA. COOP, STATOIL OG PLATEKOMANIET

facebook.com/minnecd

TEMA

Vi rydder livet

A man with dark hair, wearing a light-colored jacket and a backpack, is working in a field of tall, green grass. He is looking down at something in his hands. The background is a blurred landscape with trees and a body of water.

Norsk Folkehjelp

TV-AKSJONEN **NRK** 23.OKT

for

HVER DAG DREPES og lemlestes uskyldige mennesker av de «tause morderne» som ligger igjen lenge etter en krig eller konflikt er over. Dette er en uakseptabel trussel som rammer sivile barn og voksne over hele verden.

Hver eneste dag, året rundt, gjennom søker vi og våre partnere områder med landminer, klasebomber og andre eksplosiver som ligger igjen etter krig med ett mål for øyet: Å gjøre hverdagen trygg for de millioner av mennesker som daglig lever med frykten for å miste sine barn eller egne liv.

Miner og klasebomber utgjør en daglig trussel og hindrer utvikling i mer enn 70 land verden over. Norsk folkehjelp jobber i 15 land, som alle er hardt rammet av miner og eksplosiver.

Når krigen er over kan folk begynne å bygge opp landet sitt igjen. Først når jorda er fri for miner, klasebomber og andre eksplosiver kan bøndene endelig dyrke jorda, og barn som tidligere ikke har kunnet gå på skolen i frykt for å trække på miner har nå en trygg skolevei.

INNTÆKTENE FRA TV-AKSJONEN 2011 GÅR TIL DISSE LANDENE:

BOSNIA-HERCEGOVINA

- 4,6 millioner innbyggere
- 1.442.000.000 kvadratmeter gjenstår å rydde

LIBANON

- 4,1 millioner innbyggere
- 30.000.000 kvadratmeter land må ryddes

LAOS

- 7 millioner innbyggere
- over 80 millioner klasebomber ligger igjen etter vietnamkrigen

VIETNAM

- 90 millioner mennesker
- området som må ryddes er så stort at man ikke kjenner det totale omfanget

SØR- SUDAN

- over 8 millioner innbyggere
- over 75.000.000 kvadratmeter gjenstår å rydde

GUINEA BISSAU

- 1,5 millioner innbyggere
- 500.000 kvadratmeter land gjenstår å rydde

TADSIKISTAN

- 7,6 millioner innbyggere
- 20.000.000 kvadratmeter gjenstår å rydde

MINEHUNDESENTERET I SARAJEVO

- trener 75 minehunder årlig
- 10.000.000 kroner kan utdanne 70 nye minehunder

Fakta om Norsk Folkehjelps mine- og eksplosivrydding:

FAKTA

- Norsk Folkehjelp driver mine- og eksplosivryddingsoperasjoner i mellom 15 og 20 konfliktrammede land til enhver tid.
- Siden begynnelsen i 1992 har Norsk Folkehjelp arbeidet i 24 land og to omstridte områder.
- Norsk Folkehjelp og lokale partnere har frigjort mer enn 1,2 milliarder kvadratmeter land der det har vært (eller mistanker om) miner eller andre eksplosiver.
- Norsk Folkehjelp og lokale partnere har fjernet og ødelagt nesten 1,2 millioner miner, blindgjengere fra klasebomber og andre typer eksplosive krigseterlatenskaper.

KLASEAMMUNISJON

Klaseammunisjon er våpen som består av en beholder som inneholder flere titalls eller hundretalls mindre bomber på innsiden. Klaseammunisjon slippes fra fly eller skytes opp fra bakken, og er utformet slik at de åpner seg i luften og sprer ut småbombene over et område som kan være like stort som flere fotballbaner. Når småbombene blir spredt over så store områder at det ikke kan skilles mellom militære mål og sivile, og de humanitære konsekvensene kan bli svært store. Mange av småbombene fungerer ikke skikkelig, og store mengder av dem blir derfor liggende igjen på bakken som ustabile blindgjengere.

MINER

Miner kan enten være antipersonellminer eller antikjøretøyminer. De blir plassert på eller under bakken, er laget av plastikk, metall og andre materialer, og inneholder eksplosiver og splinter. De aktiveres for eksempel når noen trækker eller kjører på dem. Miner skiller ikke mellom skrittene til en soldat og skrittene til et barn, og de skiller ikke mellom et militært kjøretøy og en skolebuss.

FAKTA

- Over 70 land og omstridte områder verden over har et problem med miner og blindgjengere fra klasebomber.
- I 2009 ble nesten 4000 mennesker registrert drept eller skadet av miner, blindgjengere fra klasebomber eller andre rester fra krig.
- Det reelle antallet drepte og skadde er mye høyere, siden de hardest rammede landene har svært dårlig utviklede systemer for registrering. Underrapportering skyldes blant annet at mange ofre dør før de kommer til et sted med medisinsk hjelp.
- Barn utgjorde nesten halvparten av de sivile ofrene for miner og andre eksplosiver i årene 2007-2009.
- Eksplosjoner i gamle og dårlig sikrede våpenlagre dreper og skader også hundrevis av mennesker hvert år og sprer livsfarlige blindgjengere over landområder som tidligere var trygge.

BLINDGJENGERE

Blindgjengere kan også beskrives som ueksplodert ammunisjon. Det er ammunisjon som har blitt brukt, men som ikke har detonert som den skulle. Blindgjengere er sensitive og kan eksplodere senere. Noen kan eksplodere bare ved en berøring, mens andre eksploderer for eksempel når noen prøver å åpne dem. Forlatt ammunisjon er ammunisjon som ikke har blitt brukt, men som har blitt forlatt eller dumpet av væpnede styrker når de har dratt fra et område. Eksplosive krigseterlatenskaper kan forårsake død og skade i flere årtier.

– Jeg er stolt av jobben min, sier Abir Asaad.
Hun er med i et kvinneteam i Norsk Folkehjelps program for rydding av klasebomber i Sør-Libanon.

Modig kvinne på farlig grunn

TEKST Inger Sandberg FOTO Werner Anderson

– Døtrene mine må gjerne bli mineryddere de også. For meg er dette et meningsfylt arbeid. Men farlig er det naturligvis, til og med slanger må vi være på vakt mot, sier den palestinske minerydderen Abir Asaad.

PÅ KARTET

15 ÅR MED borgerkrig og 22 år med israelsk okkupasjon av Sør-Libanon har skapt et stort mineproblem og en stor utrygghet for alle berørte. Palestinske kvinner i Libanon lever under svært harde livsbetingelser, men bidrar like fullt til å bygge et tryggere samfunn for alle.

Abir er 37 år, gift og har fem døtre, alle i skolealder. Mannen er bygningsarbeider, men uten fast jobb er han tvunget til å ta ulike oppdrag fra dag til dag. For å bli sertifisert klasebombe- og eksplosivrydder, må man gjennom to måneders opplæring. Arbeidstida er fra kl. 05.30 til 14.30, store deler av året under en sviende sol. Abir har arbeidet for Norsk Folkehjelp i tre år. Hun arbeider i et rent kvinneteam, sammen med både libanesiske og palestinske kvinner.

– Dét går bra, her gjør vi ingen forskjell på kvinne og mann, libaneser eller palestinier. Jeg er stolt over å tilhøre kvinneteamet, da all mine- og eksplosivrydding jo er veldig mannsdominert. Det er også fysisk tungt i denne varmen, særlig om sommeren, da må vi ta pause hver halvtime for å drikke og for å hvile oss. Utstyret vårt er også veldig tungt. Kjedelig? Nei, men ensformig, ja. Og ganske skummelt; i dag måtte en mannlig

kollega sendes til lege omgående, fordi han ble bitt av en giftig slange, forteller hun.

Israel invaderte Libanon 12. juli 2006. Under hele krigen, særlig mot slutten da det ble klart at en våpenhvile faktisk var på gang, haglet en voldsom mengde klasebomber over Sør-Libanon. Minst 1300 ble drept og langt flere alvorlig kvestet for livet. Etter krigen har mange blitt skadet av udetonerte klasebomber som ble hengende i trærne, liggende oppå bakken eller usynlig like under jordskorpa. Både for barn og voksne er de så godt som umulige å få øye på. I tillegg har mange klasevåpen en form som gjør at de ligner på leketøy og derfor trigger barns nysgjerrighet.

– Jeg opplever jobben min som svært meningsfylt. Det motiverer meg å tenke på at vi kanskje redder noen fra å dø eller bli alvorlig kvestet for hver enhet jord vi kan erklære ferdig ryddet. Kolleger av oss driver minebevisstgjøring for skolebarn og voksne i nærheten. Slik lærer vi folk i området mest mulig om hvordan de kan unngå å bli blåst i lufta av en klasebombe. Bevisstgjøring om problemet reduserer faren for død og lemlestelse betraktelig.

«Jeg opplever jobben min som svært meningsfylt. Det motiverer meg å tenke på at vi kanskje redder noen fra å dø eller bli alvorlig kvestet for hver enhet jord vi kan erklære ferdig ryddet.»

En landsby på flyttetefot

– Klasebombene truer barna våre som leker uten å forstå hvor farlige de er og vi tør ikke å dyrke risen vi trenger, forteller Many Khambou (50) fra landsbyen Ban Lavi i Laos.

TEKST OG FOTO Øystein Sassebo Bryhni

KHAMBOUS BROR BLE drept av en klasebombe i 1975, bare 16 år gammel. Klasebomben rev av bena og armene hans. Ute på landsbygda er det lite håp om å overleve hvis en klasebombe rammer deg.

– Vi har fem-seks områder vi ikke dyrker på fordi vi er redd for at det kan ligge blindgjengere begravd der. Derfor klarer vi ikke å dyrke nok ris til landsbyen vår og må kjøpe fra andre landsbyer, forteller Khambou.

RYDDER

Norsk Folkehjelp hjelper landsbyen å rydde jorden deres for klasebomber og annen ammunisjon fra Vietnam-krigen. Vietnamesernes forsyningsrute Ho Chi Minh-veien gikk gjennom området, som derfor var et konstant mål for amerikanernes bombeffly.

– Amerikansk informasjon fra bombingene forteller oss at det ble sluppet 15 820 klasebomber her. Blindgengerandelen er normalt på 20 prosent

så i dette området ligger det nok rundt 3000 ueksploderte klasebomber som må ryddes, forteller Norsk Folkehjelps operasjonsleder i Laos, Tony Fish.

Ikke alle har tålmodighet til å vente. 45 år gamle Khammun har sammen med kona allerede tatt sin jordlapp i bruk. Midt på jordet er det et bombekrater fra krigens dager som minner om farene som kan lure under bakken.

– Jeg er redd for å dyrke her, men gjorde det likevel, sier Khammun og forteller at han fant en klasebombe da han sådde, men at det gikk bra.

STORE PLANER

Khambou, som hjelper landsbyens eldste å styre Ban Lavi, forteller at de har store planer for området. Elektrisitetslinjen ligger like ved og vann kan de få fra elva. Barna vil derfor kunne bygge og bo der. Landsbyen er med andre ord på flyttetefot.

– Landsbyen har blitt oversvømmet tre ganger fordi vi ligger så nært elva. Hvis klasebombene blir fjernet, vil barna våre kunne flytte landsbyen og få et tryggle liv, sier Khambou.

PÅ KARTET

Etter flere oversvømmelser vurderer landsbyen Ban Lavi å flytte. Men først må Norsk Folkehjelp rydde området for klasebomber.

Livreddende beredskap

Det å stå på førstehjelpspost er ofte heldigvis mye ørkesløs venting. Det kan Phonemany (24) og Daosothsy (25) skrive under på.

PHONEMANY OG DAOSOTHSY arbeider som førstehjelpere på Norsk Folkehjelps eksplosivryddingsprosjekter i Sekong-provinsen i Laos. Heldigvis har de lite å gjøre der de sitter på et teppe i skyggen av presenningsduken like ved inngangen til feltet der Norsk Folkehjelp jobber.

– Hvis det skulle skje en ulykke, er det viktig å reagere raskt. Så snart vi får signal om at det er trygt, løper vi til ulykkesstedet og nærmeste sykehus varsles. Deretter gjør vi det vi kan for å stabilisere pasienten. Erfaring har vist at de første 25 minuttene er avgjørende for å redde liv, forteller Daosothsy.

De viser fram utstyr som nakkestøtter og bandasjer. Beredskapen opprettholdes ved at man gjennomfører en øvelse før arbeid begynner på et nytt felt. Sikkerhet prioriteres i eksplosivarbeidet til Norsk Folkehjelp. Hver eneste besøkende må fortelle de to førstehjelperne hvilken blodtype de har og oppgi eventuelle allergier før de får besøke feltet.

Men mest består jobben deres altså i å vente, ikke så veldig forskjellig fra en førstehjelpsvakt i Norsk Folkehjelp Sanitet. Tidligere på dagen skjedde det imidlertid noe de to jentene ikke har opplevd før. En beruset motorsyklist veltet i grøfta med kona på bagasjebrettet like ved førstehjelpsposten. Daosothsy og Phonemany stormet til for å hjelpe.

– Kona hadde fått skulderen ut av ledd, men hun ville ikke på sykehus fordi det koster for mye. Etter at vi hadde hjulpet henne dro hun videre til rismarken sin for å høste. Hun kommer fra en etnisk minoritet som nok oftest tyr til tradisjonelle naturmedisiner når de blir syke, forteller Daosothsy.

Fotballglede i Vietnam

TEKST Sissel Fantoft FOTO Øystein Sassebo Bryhni

Mer enn 10 000 vietnamesiske barn spiller nå organisert fotball gjennom prosjektet «Football for All in Vietnam». Norsk Folkehjelp er tilknyttet prosjektet med blant annet mine-ekspertise.

«FOOTBALL FOR ALL in Vietnam» (FFAV) ble startet av Norges Fotballforbund (NFF) i 2001, og har i dag 108 klubber, 10 000 spillere, 3500 utdannede trenere, dommere og ledere og står bak 300 turneringer i året.

– Vietnameserne er fullstendig fotballgjerne, men før vi begynte var det svært få muligheter for barna til å spille organisert fotball. Vår visjon er at alle som har lyst til å spille fotball skal få lov, forteller Anders Krystad, som er leder for prosjektet.

Prosjektet opererer på grasrotplan og foregår hovedsakelig i Hue-provinsen.

– Det viktigste for oss er at alle skal få delta, og at det skal være gøy og ikke konkurransepreget. Vi har en rettighetsbasert tilnærming, nemlig at barn og ungdom har rett til å leke! Og fysisk aktivitet bidrar til personlig utvikling og vekst, sier Krystad.

HALVPARTEN JENTER

NFF fungerer som døråpner i Vietnam, og knytter til seg andre organisasjoner med ulik ekspertise.

– Vi har ungene, metodikken og aktivitetene, mens andre står for det faglige innholdet. Vi er opptatt av at barna

i tillegg til fotballen også skal lære ulike såkalte «life skills»-komponenter. Sikkerhet er veldig viktig for oss, og både barn og voksne lærer om ting som sexovergrep, vold, rasisme, ueksploderte miner, trafikk, hygiene og så videre, sier Krystad.

Da prosjektet startet var det bare gutter som meldte seg, men prosjektet hadde en målsetning om at halvparten av spillerne skal være jenter.

– Da sa vi til gutta at hvis de ville spille måtte de hente én jente hver. Da kom de trekkende med søstre og nabojenter, og nå har vi nådd målsetningen vår om 50 prosent jenter, sier Krystad.

Fire ganger har et jentelag fra prosjektet deltatt på Norway Cup.

Prosjektet har også fokusert på marginale grupper, som barn med ulike funksjonshemninger, foreldreløse barn og hiv-smittede barn.

FOTBALL FØRER TIL UTDANNING

Prosjektet er finansiert av NORAD, og 98 klubber har nå sine egne baner. FFAV har bygd 13 enkle grusbaner som nå kan kopieres av klubbene. I tillegg er det bygd et treningssenter i Hue med 5-stjerners kunstgress pluss et kurs- og konferansesenter, samt en bing i Hanoi.

Erik Thorstvedt sto i mål da han besøkte Vietnam i forbindelse med TV-aksjonen.

Målet er at NFF etterhvert skal trekke seg ut av prosjektet og overlate det til vietnameserne.

– Når dette er bærekraftig så hopper vi av. Alle klubbene har som mål å bli økonomisk uavhengige, forteller Krystad.

Norsk Folkehjelp samarbeider med FFAV gjennom å tilby risikoundervisning og minesøk av fotballbaner.

– Det begynte med at vi snakket med Anders Krystad, og fant det naturlig å starte et samarbeid siden vi begge er norske organisasjoner. Vi står for en av «life skills»-komponentene, nemlig risikovurdering, og har nylig sendt våre medarbeidere på kurs for at de skal kunne jobbe innenfor det samme formatet som den øvrige «life skills»-undervisningen, forteller Jonathon Gutrie ved Norsk Folkehjelps kontor i Vietnam.

– I tillegg inspiserer vi områder hvor det er planlagt å bygge nye fotballbaner for miner, og vi sjekker også eksisterende fotballbaner for å sikre at de er trygge, sier Gutrie, som er svært fornøyd med samarbeidet.

– Vi er fremdeles i startfasen, men ser for oss å trappe opp samarbeidet framover, sier han.

PÅ KARTET

Rydder for livet

Det ryddes for livet for å få Guinea Bissau minefritt innen utgangen av året, som er deres frist for å innfri minekonvensjonen. To kriger og opprørere fra Senegal har etterlatt seg nesten 200 mine- og eksplosiv-ofre. Fruktbare landområder har ligget ubrukte i årevis mens folk har slitt for å finne nok mat.

– **JEG FORSTO IKKE** hva som skjedde. Først ble jeg bevisstløs så kjente jeg smerte i hele kroppen. Så oppdaget jeg at beinet mitt var borte, forteller Adolfo Mane (49). Ved siden av ham sitter landeier Ricardo Barai (34). 2001 har vært et godt år for Ricardo, men det visste de to naboene i Djegue lite om for seks år siden da Adolfo gikk på en mine.

Adolfo vært i skogen og jobbet på morgen, vært hjemme en liten tur, og kom tilbake for en arbeidsøkt på ettermiddagen. Han hadde fått bruke noe av Ricardos land til kullproduksjon. Med det kunne Adolfo forsørge kona, som nå er eks, og sine to barn. Da han kom tilbake på ettermiddagen trakk han på en annen flekk enn det han hadde gjort tidligere på dagen.

– Plutselig hørte jeg et smell, forteller Adolfo. Han sitter på en plastikkstol utenfor huset til Ricardos søster. Krykkene hans ligger på bakken og Ricardos sønn, Lucas, henger over det friske beinet hans.

– Jeg følte at livet mitt var over. Jeg hadde ikke noe håp om å leve videre, sier han.

– Samtidig var jeg engstelig for at andre i landsbyen også ville bli skadet av miner. Ricardo sluttet å bruke området etter uhellet. Han stanset også produksjonen av cashewnøtter på tomten sin, forteller Adolfo.

– Ja, det var en veldig vanskelig tid. Jeg kunne ikke høste noen cashewnøtter eller gjøre annet arbeid på området mitt. Jeg måtte ta diverse strøjobber for andre, forteller firebarnsfaren Ricardo.

SKADET UNDER LEK

Landsbyen Djegue ligger bare meter fra grensen til Senegal, i Guinea Bissau. Mens folk i dette området frykter miner lagt av opprørerne fra Senegal, er resten av Guinea Bissau rammet av miner etter frigjøringskrigen fra 1963 til 1974 og borgerkrigen i 1998.

Ifølge tall fra Norsk Folkehjelps kartleggingsarbeid i landet har miner og eksplosiver rammet 170 personer. 108 overlevde. 122 av ofrene for miner og eksplosiver var barn. Om lag 15 prosent av ulykkene skjedde under lek.

CAAMI, mineryddingsmyndighetene i Guinea Bissau, har ført oversikt over ofre siden like etter borgerkrigen.

– En ulykke skjedde da to gutter i

Ricardo Barai og hans søster viser stolt fram årets cashewavling, dyrket under trygge forhold i en mineryddet åker.

syv-åtteårsalderen var ute og plukket cashewnøtter. De var i et område de ikke kjente til, forteller Irene Laval, fungerende direktør for CAAMI, og leder for støtteprogrammet til mineofre.

– Guttene satt seg ned for å spise lunsj og en av dem plukket opp en håndgranat. Den hadde vært der i 35 år, men guttene visste ikke hva det var. Granaten eksploderte og guttene døde momentant, fortsetter hun.

– I en annen ulykke var en gruppe venner ute og spilte fotball i Bissau, hovedstaden vår. Ballen kom utenfor sletten der de spilte og en ti år gammel gutt løp for å hente den. Han trakk på en mine og måtte amputere et bein.

– I dag er gutten 19 år og vi har ordnet et stipend for han slik at han nå skal studere medisin, sier Laval.

BLIR TYVER OG BANDITTER

Mens et stort antall barn er rammet under lek, har miner og eksplosiver krevd nesten like mange ofre som var ute og

drar til storbyene og ser etter jobb. Når de ikke finner det begynner de å stjele, forteller Irene Laval.

– Hvis landområdene i landsbyene deres ble erklært minefrie, kunne de dratt hjem og begynt med landbruk eller å selge avlingen.

– Vi har fire organisasjoner som jobber for å gjøre Guinea Bissau minefritt: Humaid, Lutcam, Cleard Ground og Norsk Folkehjelp. Guinea Bissau underskrev minekonvensjonen i 2001 og vi har til november i år på å gjøre landet minefritt. Vi håper vi klarer det, men vi må i alle fall klare det innen utgangen av året, sier hun.

ERKLÆRT MINEFRITT

Flere har samlet seg utenfor huset til Ricardos søster i Djegue for å høre Adolfo fortelle om ulykken og Ricardo om årets vellykkede innhøsting.

– Jeg ble reddet og fikk behandling. Men jeg var sikker på at det var slutten. Jeg trodde folk i landsbyen skulle dis-

PÅ KARTET

FAKTA Guinea Bissau

Miner og eksplosiver i Guinea Bissau i tall:

- 171 ofre for miner og eksplosiver.
- 108 av ofrene overlevde
- Ofrene fordeler seg slik: 29 menn, 20 kvinner, 122 under 18 år
- Slik skjedde ulykkene: 46 % pga fikling med våpenet, 15 % under lek, 10 % i kratt mens de lette etter frukt, jaktet, sanket ved eller gress til huslaging, 3 % under husarbeid, 2 % mens en gjette dyr og 5 % av ukjent årsak.
- 15 ulykker som har involvert dyr (totalt 174 dyr)

Fakta om Guinea Bissau:

- 36 125 km²
- 1,6 millioner innbyggere
- Tidligere portugisisk koloni
- Erklært fritt 24. september 1973
- Frigjøringskrigen pågikk fra 1963 – 1974.
- Borgerkrig etter et militærkupp fra juni 1998 til mai 1999.
- Skrev under på mineforbudet i 2001. Må fjerne alle miner innen 1. november 2011. Myndighetene har bedt om to måneders utsettelse.

lette etter frukt, jaktet, sanket ved eller gress. Hele 70 prosent av alle i Guinea Bissau lever av jordbruk. At flere miner ligger i jordbruksområder, betyr at mange landeiere, som Ricardo, ikke har kunnet bruke jorda si.

– Minene skaper sosiale problemer. Unge gutter må forlate landsbyen sin fordi landområdene der er rammet av miner og det ikke er arbeid for dem. De

kriminere meg og at de skulle se på meg som annerledes, forteller Adolfo.

– Men ting har ikke endret seg så veldig. Jeg kan ikke drive kullproduksjon lengre, men jeg lever i alle fall. En venn av meg er skatteinnkrever på markedet, han deler litt av inntekten sin med meg, forteller han.

– Det føles bra at området der jeg trakk på en mine nå er erklært minefritt, sier Adolfo.

Valpen Filat gir seg ikke i jakten på et bytte og elsker å leke. Det er egenskaper som gjør ham kvalifisert til å bli minehund i Norsk Folkehjelp.

Sniffer fram miner

TEKST Øystein Sassebo Bryhni FOTO Norsk Folkehjelp

UTENFOR SARAJEVO I Bosnia-Hercegovina driver Norsk Folkehjelp et treningssenter for minehunder. Filat er en av omkring 140 hunder som i år går gjennom treningssprogrammet. Jobben de skal gjøre redder liv. Norsk Folkehjelps hunder finner nemlig miner i snitt 20 ganger raskere enn en minerydder. Det har aldri skjedd en ulykke med minehunder i felt.

– Valpene begynner treningen allerede når de er én dag gamle. Vi forsøker å stimulere refleksene deres. Derfor åpner våre valper øynene allerede etter 12 dager i stedet for 20-21 som er normalt, forteller Terje Groth Berntsen, som leder minehundsenteret.

Groth Berntsen har sammen med sin stab perfektionert treningsmetodene sine over flere år. Mens de tidligere eksperimenterte med forskjellige raser, bruker de i dag bare belgisk fårehund (mallinois). Når disse hundene er toptrente kan de arbeide som minehunder i opp til ti år. Men først må de gjennom halvannet års opplæring.

Treningen går ut på å foredle hundens jaktinstinkt.

– Vi er veldig opptatt av jaktlyst, lekelyst og byttelyst, sier Groth Berntsen. Fra de er noen uker gamle jakter hundene på en lærfile. Kjeven låser seg rundt filla, og selv i den røffe leken med treneren nekter hunden å gi slipp på byttet sitt.

– De som gir opp veldig fort er potensielle familiehunder. Men når vi har hunder som stuper inn og bare skal ha byttet, da har vi en minehund-kandidat, sier Groth Berntsen.

Ved å premiere hunden for å finne fram til spesielle lukter, kan trenerne øve opp interesse for lukter som hunden normalt ikke bryr seg om. Fram til hundene er ett år vet de ikke engang hva sprengstoff er. I stedet lærer hunden å finne en gummileke, en såkalt kong. Etter hvert som treningen skrider fram blir kongen mindre og mindre og stadig vanskeligere å finne. Neste steg er at trenerne bruker en liten karusell med plass til små beholdere som inneholder ulike stoffer som sand, steiner, metallbiter, sigarettstumper, matrester, hundemat og sjokolade. Bittesmå biter av hundeleken, kongen, plasseres i én av beholderne før hunden går rundt karusellen på leting etter kongen.

– På forhånd har hunden lært at den får belønning hvis den finner lukten av kongen og setter seg ned for å markere dette. Det får den ikke hvis den setter seg feil, sier forklarer Groth Berntsen. Poenget er at hunden lærer å skille ut én lukt blant mange andre forstyrrende eller fristende lukter.

Når hunden behersker denne teknikken, skiftes lukten av kongen gradvis ut med lukten av sprengstoff. På samme måte kunne trenerne like gjerne lært hundene å finne narkotika.

Kongen, hundeleken, følger med minehundene resten av karrieren. Lek med kongen er minehunders betaling for en jobb godt gjort uansett om det er i Kambodsja, Bosnia-Hercegovina eller i Sør-Sudan. Norsk Folkehjelp rydder miner og andre eksplosiver i 16 land.

Kronprinsen blir minerydder

– Sør-Sudan har blitt et selvstendig land, men landminene har ikke signert noen fredsavtale, så leder for minearbeidet i Sør Sudan, Terje Eldøen, til Kronprins Haakon før tronarvingen fikk prøve seg som minerydder.

TEKST & FOTO Ivar Christiansen

DET ER IKKE dagligdags med kongelig besøk fra Norge for Norsk Folkehjelp i Juba, men så er det heller ikke dagligdags å etablere et nytt land i Afrika.

Kronprins Haakon var i Juba for å gjøre ære på verdens nyeste land, Sør-Sudan. 9. juli ble en travel dag for kronprinsen. Etter først å ha talt til det sør-sudanske folk fra John Garang-minnesmerket, med tv kameraer fra hele verden rettet mot seg, besøkte han Norsk Folkehjelps kontor.

Kronprins Haakon er den høye beskytter for årets TV-aksjon, der inntektene skal gå til Norsk Folkehjelps arbeid med å rydde miner og klasebomber. Mineprogrammet i Sør-Sudan er et av Norsk Folkehjelps større programmer. Terje Eldøen ga kronprinsen en demonstrasjon av minearbeidet da han besøkte Juba-kontoret.

– Det har skjedd mye i de seks årene som har gått siden fredsavtalen ble undertegnet i 2005, men det er fremdeles mye ugjort og utålmodigheten er stor, vi kan bidra med å fjerne miner slik at infrastruktur kan bygges ut. De fleste ser mot framtida med stor optimisme, selv om de vet at det er mange utfordringer, sa Eldøen.

– Dessverre har ikke landminene signert noen fredsavtale. De er fortsatt i krig med alle som kommer for nær. Ti år etter at minene ble lagt fortsetter de med å drepe, lemleste og hindre folket i å ta i bruk fruktbar jord, fortsatte han.

Sør-Sudans landmineproblem er vanskelig. Ikke først og fremst på grunn

av antallet landminer, men fordi informasjonen om hvor de er lagt er så dårlig. I andre land har man ofte tilgang til minekart laget av parten som la minene, noe som ikke er tilfelle her.

– Vi opplever ofte at minene ligger helt eller delvis utenfor det antatte minefeltet. Likevel har Norsk Folkehjelp så langt fjernet rundt 4000 anti-personellminer, og 1000 stridsvognsminer. Åtte millioner kvadratmeter, eller 800 fotballbaner er så langt ryddet, og overlevert til lokalbefolkningen, fortalte han til stor begeistring.

– Fortsatt gjenstår det mye rydding i Sør-Sudan. Med dagens fart reg-

PÅ KARTET

ner vi med at landet er minefritt om syv år. Derfor er vi svært glad for at Norsk Folkehjelp har fått TV-aksjonen i år, og at Sør-Sudan er på lista over mottakere, sa Eldøen.

Eldøen avsluttet med en demonstrasjon av minesøk med hund, og utfordret kronprinsen til å prøve. Den utfordringen tok kronprinsen glatt, og etter at hund og fører hadde avklart hvem som var sjefen gjennomførte kronprins Haakon et godt søk. Han tok seg god tid til å snakke til og klappe hunden etter vel utført arbeid.

Da Kronprins Haakon besøkte Sør-Sudan i forbindelse med landets selvstendighetsfeiring, passet han samtidig på å besøke Norsk Folkehjelps minehundprosjekt.

Sør-Sudan: Ny nasjon blir til

«Jeg ønsker deg velkommen til seremonien der vi skal markere uavhengighetserklæringen for Republiken Sør-Sudan,» sto det å lese i invitasjonen fra Deng Alor Kuol, ministeren for regionalt samarbeid.

TEKST Ivar Christiansen FOTO Henrik Stabell

Den store delegasjonen fra Norsk Folkehjelp jubler fra ørestribunen under Sør-Sudans selvstendighetsfeiring.

Paraden begynte med korps i front, den ene grenen av militæret etter den andre marsjerte inn i fargerike uniformer. Så kom politiet, brannvesen, de som vokter villmarken, en kvinnetropp, krigsveteraner og masse barn og ungdomsgrupper. Sterke følelser ble satt i sving da krigsveteranene entret arenaen med en enorm verdighet. Mange hadde synlige skader, de kom på krykker og i rullestoler, men stoltheten lyste ut av øynene.

Den høytidelige anledningen da flagget til Sudan ble firt og det nye sør-sudanske flagget ble heist skapte enorm jubel, folkemassene kom stadig nærmere paradegaten, men alt ble holdt under god kontroll på en verdig måte.

Så begynte talene, femten taler skulle hylle den nye nasjonen, deriblant vår egen Kronprins Haakon. Vi satt og så rett mot de oppstilte troppene som sto urørlige i giv akt time etter time. Det gikk stort sett bra de første fire timene, men så begynte det å røyne på. Etter hvert ble det ganske tynt i enkelte rekker og Røde Kors løp med bærene sine i skytteltrafikk.

Da Salva Kiir som siste taler gikk på talerstolen, kokte folkemassen bokstavelig talt. Han holdt en balansert tale hvor han takket alle som hadde bidratt, men så stivnet vi til. Fra talerstolen, som i dette øyeblikket hadde hele verdenspressens oppmerksomhet, i tillegg til de hundretusener som var til stede, omtalte han Norsk Folkehjelp som eneste organisasjon. Jeg må innrømme at tårene trengte på i det øyeblikket. Stoltheten og gleden hos oss alle kunne tydelig leses i alle ansiktene. Og mens vi sto og hørte på Salva, tikket meldingene inn fra flere steder i verden. Flagget til Norsk Folkehjelp ble vist samtidig som hyllesten kom fra talerstolen. Vi nærmet oss ekstase.

Arrangementet var slutt og militærparaden forlot arenaen samtidig som fem helikoptre med det nye Sør-Sudanske flagget hengene under kom flyvende inn over Juba. Dagen var fullbrakt. Gratulerer Sør-Sudan!

PÅ KARTET

ALLE FRA NORSK FOLKEHJELP var ute i god tid. Vi ble geleidet fram til hovedtribunen bare noen timer fra der alle talene skulle holdes. Gjestene hadde begynt å samle seg og innta sine plasser allerede klokken syv om morgenen, vi var der to timer før programmet skulle starte. Militærparaden var annonsert klokken kvart over elleve.

På plassen rundt Garang Mausoleet begynte det å bli svært varmt. De tilstedeværende dekket seg til som best de kunne med paraplyer og hodeplagg av ymse slag. Vannbærere løp rundt mens svetten silte og delte ut vannflasker som best de kunne.

Å FJERNE LANDMINER KREVER EN STØDIG HÅND. KAN VI FÅ LÅNE DIN SØNDAG 23. OKTOBER?

Bli med på TV-aksjonen NRK og støtt Norsk Folkehjelps arbeid
med å rydde miner og klasebomber.

BLI BØSSEBÆRER - RING 02025

Send sms **TVA** til **2080** eller registrer deg på **blimed.no**

**VI RYDDER
FOR LIVET**

Norsk Folkehjelp

TV-AKSJONEN **NRK** 23.OKT

Lykke til med TV-aksjonen!

Over halvparten av inntektene til TV-aksjonen kommer fra bøssebærere. Derfor har vi oppfordret alle ansatte til å stille opp for Norsk Folkehjelp og bidra som bøssebærere søndag 23. oktober. Og vi oppfordrer deg til å gjøre det samme.

Lykke til!

Vennlig hilsen

Tore Kolsrud

adm. direktør, Willis

Ivar Martinsen

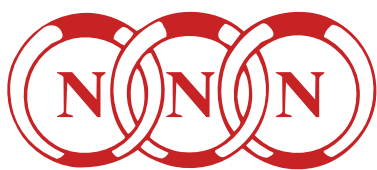
konserndirektør, If

Willis

Vi bryr oss.
Derfor er det naturlig for
oss å støtte Norsk Folkehjelp.
Mer informasjon finner du
på www.blimed.no

Rolig, vi hjelper deg.

Norsk
nærings- og
nytelsesmiddelarbeiderforbund

Lilletorget 1, 0184 Oslo

Tlf: 23 10 29 60 www.nnn.no

NTL ønsker Norsk Folkehjelp lykke til med det viktige arbeidet som skal gjøres under årets TV aksjon.

Vi oppfordrer alle til å støtte TV aksjonen!

Norsk
Tjenestemannslag

Herbal Line Naturlige pleieprodukter

Haibrusk Gel

Bygger opp ny brusk i leddene

Meger bra for de som hadde god virkning av Glukosamin Gelen.

Produktene fra Herbal Line for du kjenner på butikken din!

life Sunkost NATURLIGT

MEDIPHARMA AS
Tlf: 69273545 www.medipharma.no

**Et godt arbeidsmiljø
og topp sikkerhet
– to sider av samme sak**

Norsk Lokomotivmannsforbund

Fellesorganisasjonen støtter Norsk Folkehjelps arbeid

Fellesorganisasjonen (FO) er et fagforbund som organiserer mer enn 22.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere, velferdsarbeidere og studenter. FOs hovedmål er å bedre medlemmenes lønns- og arbeidsforhold, drive helse- og sosialpolitisk påvirkningsarbeid og yrkesfaglig aktivitet. Forbundet er også aktivt i internasjonalt solidaritetsarbeid.

Norsk Jernbaneforbund
Møllergt. 10, 0179 Oslo

Aktietrykkeriet a.s

www.aktietrykkeriet.no • Tlf: 63 88 73 00

REIME AGRI AS

Et rettferdig arbeidsliv

FAGFORBUNDET

Arbeiderbevegelsens
Arbeidsgiverforening

– mer enn et fagforbund

**UNIT4
AGRESSO**

EL&IT
FORBUNDET

HANDEL OG KONTOR I NORGE

LO Media

**Norsk
Protein**

– ledd i næringskjeden

www.norskprotein.no

TROX® TECHNIK
Auranor

Ingar Pettersen & Co as

Rådgivere i bedriftsutvikling og styring

FORUS INDUSTRI

Norges
Rederiforbund
Norwegian
Shipowners'
Association

Willis

KONGSBERG

NORSKE BEDRIFTER OG ORGANISASJONER - BLI MED OG RYDD FOR LIVET!

2000 kroner rydder
100m² fri for miner og klasebomber.

WWW.TVA2011.NO

Norsk Folkehjelp

TV-AKSJONEN **NRK** 23.OKT

Norsk Folkehjelp takker for
støtten fra lokale klubber og foreninger

Fellesforbundet

Norsk
Tjenestemannslag

EL&IT
FORBUNDET

Fellesforbundet
marinestasjonens
Fagforening

NTL Norsk Medisinalde-
pot Avd. 54

EL & IT
Elektroarbeidernes
Fagforening

Fellesforbundet
Avd. 25 Stavanger

NTL Norges Bank

EL&IT
FORBUNDET Trøndelag

Fellesforbundet
Avd. 5 Bergen

NTL Skatt

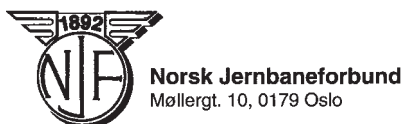
EL&IT
FORBUNDET Rogaland

Tofte og Hurum
Fagforening

NTL Miljøvern-
departementet

Avd. 850
Oslo Grafisk Fagforening

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

OM NORSK FOLKEHJELP

NORSK FOLKEHJELP ER fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær minerydding, sanitet og redningstjeneste, integrering og asyl. Norsk Folkehjelp har mer enn 9500 medlemmer i Norge og 2400 ansatte i over 35 land.

OM APPELL

APPELL ER ET fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og ekstern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Skippergt. 41, Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionkontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Folkets Hus, Olav Tryggvassonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionkontoret.midt@npaid.org

REGION VEST

Teatergt. 34, 5015 BERGEN
regionkontoret.vest@npaid.org

REGION SØR-VEST

Folkets Hus, Jens Zetlitzgt. 21,
4008 STAVANGER
regionkontoret.sor.vest@npaid.org

REGION SØR-ØST

Farmannsveien 3, 3111 TØNSBERG
regionkontoret.sor.ost@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Nyveien 24, Hunndalen,
Serviceboks 55, 2809 GJØVIK
regionkontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

VI RYDDER FOR LIVET

Foto: Werner Anderson

SØNDAG 23. OKTOBER KAN DU REDDE LIV VED Å GÅ EN TUR I NABOLAGET.

Hver dag drepes og lemlestes uskyldige mennesker av miner og klasebomber. Industri Energi samarbeider med TV-aksjonen NRK, som i år går til Norsk Folkehjelps arbeid med å fjerne eksplosiver som ligger igjen etter krig og konflikt. Søndag 23. oktober er det behov for bøssebærere som kan sette av 2 timer til årets viktigste jobb. For hver 20-kroning som samles inn, kan Norsk Folkehjelp rydde en kvadratmeter.

Din innsats vil bidra til å redde mange liv og gjøre millioner av kvadratmeter trygge for barn og voksne.

Gå inn på www.blimed.no

BLI MED OG RYDD FOR LIVET!

Organisasjoner og bedrifter kan bidra på www.tva2011.no

Innsamlingskontonr: **8380 08 09005**

Norsk Folkehjelp

TV-AKSJONEN **NRK** 23.OKT